

NORGES HØYESTERETT

Den 2. juni 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Indreberg og Bull i

HR-2016-01168-U, (sak nr. 2016/820), straffesak, anke over dom:

Den offentlige påtalemyndighet

mot

A (advokat Ørjan Eskeland)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens frifinnende dom i sak om omsorgsunndragelse, jf. straffeloven 1902 § 216 første ledd og straffeloven 2005 § 261 første ledd.
- (2) Stavanger tingrett avsa 6. oktober 2015 dom med slik domsslutning:
  - "1. A, født 00.00.1979, dømmes for overtredelse av straffelovens § 216 første ledd til fengsel i 6 – seks – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 9 – ni – dager.
  2. A, født 00.00.1979, plikter innen 14 – fjorten – dager å betale saksomkostninger til det offentlige med 2 000 – tusen – kroner."
- (3) A anket til Gulating lagmannsrett, som 1. april 2016 avsa dom med slik domsslutning:

"Tiltalte frifinnes."
- (4) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen.
- (5) *Høyesteretts ankeutvalg* finner det enstemmig klart at dommen bør oppheves. Etter straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a har ankeutvalget da kompetanse til å avgjøre anken.
- (6) A er tiltalt for overtredelse av:

"Straffeloven § 216 første ledd

for å ha tatt en mindreårig ut av landet og holdt tilbake den mindreårige i utlandet og ved det ulovlig ha unndratt den mindreårige fra noen som har foreldreansvar eller som har omsorgen etter barnevernloven

Grunnlag:

Torsdag 26. september 2013 fra Sola flyplass i Stavanger tok hun med seg B f. 00.00.09 til Storbritannia og holdt henne der frem til januar 2014 uten samtykke fra B sin far, C, som hadde delt foreldreansvar for barnet. Hun holdt dermed B unndratt fra C sin omsorg."

- (7) Lagmannsretten fant det bevist at tiltalte forsettlig tok med seg det felles barnet fra Norge til Skottland og holdt det skjult der. Lagmannsretten kom imidlertid til at hun måtte frifinnes. Lagmannsretten viste til straffeloven 2005 § 261 første ledd *første punktum*, kommentaren til denne bestemmelsen på Gyldendal rettsdata og uttalelsen fra justiskomiteens flertall i Innst. O. nr. 73 (2008–2009). Disse kildene tilsa at straffebudet ikke verner den ene foreldre mot den andre ved delt bosted, slik situasjonen er i dette tilfellet. Siden straffeloven 2005 § 261, slik lagmannsrettens forsto den, gav det gunstigste resultat for tiltalte, måtte den anvendes, og tiltalte frifinnes.
- (8) Ankeutvalget bemerker at det følger av straffeloven 2005 § 261 første ledd *annet punktum* at det er straffbart å ta en mindreårig ut av landet eller holde tilbake en mindreårig i utlandet og ved det ulovlig unndra den mindreårige fra noen som har foreldreansvar. En tilsvarende bestemmelse finnes i straffeloven 1902 § 216 første ledd annet punktum. Det er denne delen av lovteksten som er gjengitt i tiltalebeslutningen.
- (9) Bestemmelsen i straffeloven 1902 § 216 første ledd annet punktum og straffeloven 2005 § 261 første ledd annet punktum ble tilføyd ved endringslov 11. mai 2012 nr. 26. Endringen i straffeloven 1902 trådte i kraft straks. Av Prop. 46 L (2011–2012) fremgår det at før lovendringen var trolig ingen av foreldrene vernet av straffebudet ved delt bosted, selv om rettstilstanden ikke var klar, se punkt 2.2.1.4. Formålet med lovendringen var å utvide straffansvaret ved internasjonale bortføringer, slik at det også omfattet slike handlinger begått av den av foreldrene som barnet bor hos. Det avgjørende er om barnet blir ulovlig unndratt fra noen som har foreldreansvaret, forutsatt at det utøves eller er forsøkt utøvd, se proposisjonen punkt 2.2.3.3 og merknaden til endringen i kapittel 6.
- (10) Lagmannsrettens frifinnelse bygger på forarbeidene til 2005-loven slik den gjaldt frem til endringsloven i 2012. Frifinnelsen av tiltalte bygger følgelig på uriktig lovanvendelse, og lagmannsrettens dom må oppheves. I samsvar med lovens hovedregel oppheves også ankeforhandlingen, jf. straffeprosessloven § 347 første ledd.

S L U T N I N G :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Hilde Indreberg
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: